

Opieka zdrowotna po brexicie: co się zmieniło?

Po wyjściu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej zmiany zaszyły m.in. w zasadach opieki zdrowotnej. Obecnie Polacy nadal mogą korzystać ze świadczeń w Zjednoczonym Królestwie (i odwrotnie), ale należy zwrócić na uwagę na kilka ważnych informacji. Sprawdź, jak leczyć się po brexicie.

Od 1 stycznia 2021 r. zmieniły się zasady korzystania z opieki zdrowotnej w Wielkiej Brytanii dla obywateli państw Unii Europejskiej i odwrotnie. Po brexicie konieczne było wypracowanie mechanizmów, które uregulują najważniejsze kwestie w relacjach między WB a UE. Z tego powodu podpisane zostały dwie umowy: wyjścia i o współpracy (nazywana też umową handlową). To w nich należy dziś szukać zasad korzystania ze świadczeń zdrowotnych. To, która umowa nas dotyczy, zależy od sytuacji w jakiej znajdowaliśmy się przed zakończeniem okresu przejściowego.

Czy nadal mam prawo do świadczeń opieki zdrowotnej?

Tak, jeżeli dotyczy Cię jedna ze wskazanych umów. Umowa wyjścia obowiązuje, jeśli do 31 grudnia znajdowaliśmy się w sytuacji transgranicznej. Co to oznacza? **Posługując się konkretnymi przykładami, mogli to być:**

- obywatele Polski mieszkający i ubezpieczeni w WB;
- obywatele Zjednoczonego Królestwa, ale podlegający polskiemu ustawodawstwu;
- obywatele innego państwa, legalnie mieszkający w Polsce, ale zatrudnieni w WB.

Większej części obywateli UE i WB może jednak dotyczyć umowa o współpracy. Ma ona zastosowanie do osób, które do 31 grudnia nie były w żadnej z przedstawionych wyżej sytuacji, ale są: obywatelami państwa członkowskiego Unii, Wielkiej Brytanii lub legalnie w nich mieszkają, ale będąc obywatelami innego państwa.

Znów posługując się przykładami, są to np.:

- Polacy mieszkający i pracujący w Polsce;
- obywatele WB podlegający brytyjskiemu ubezpieczeniu;
- obywatele Australii legalnie mieszkający w Polsce, a więc podlegający polskiemu ustawodawstwu.

Co ważne – może się zdarzyć, że potrzebne będzie ustalenie, która umowa dotyczy naszej sytuacji. Wtedy możemy zostać poproszeni o okazanie dodatkowych dokumentów, np. potwierdzających obywatelstwo oraz miejsce zamieszkania. Niejednoznaczne sytuacje rozpatrują oddziały wojewódzkie NFZ.

Co z kartami EKUZ?

Dzięki Europejskiej Karcie Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ, ang. EHIC), będąc na zagranicznym wyjeździe łatwo możemy wykazać, że mamy prawo do bezpłatnego leczenia w nagłych sytuacjach. Po brexicie nic się w tym zakresie nie zmienia. Jeśli jesteśmy uprawnieni do świadczeń zdrowotnych w Polsce, otrzymamy EKUZ i możemy się nim posługiwać w WB. Na podobnej zasadzie obywatele Zjednoczonego Królestwa uprawnieni do opieki zdrowotnej w ojczyźnie, posiadający kartę EHIC zachowują prawo do niezbędnego leczenia w Polsce.

Oznacza to, że w czasie tymczasowego pobytu mamy prawo do bezpłatnego leczenia w razie nagłego zachorowania, wypadku, zaostrzenia choroby przewlekłej. Kartę należy okazać bezpośrednio świadczeniodawcy. Jeśli karta EKUZ została wydana przed 1 stycznia 2021 r., ale nadal mamy

uprawnienia do świadczeń, a data ważności dokumentu jest aktualna – karta zachowuje ważność, nie trzeba składać wniosku o nową.

Warto pamiętać, że w sytuacji nagłej, kiedy nie mamy karty, możemy zwrócić się do NFZ o wystawienie certyfikatu tymczasowo zastępującego EKUZ.

Dla kogo dokument S1 i jak go otrzymać

Dokument S1 uzyskują osoby uprawnione do świadczeń zdrowotnych w swoim kraju, ale przeprowadzające się za granicę – do innego państwa UE, a po brexicie nadal również Wielkiej Brytanii. Dokument S1 otrzymują od brytyjskiego ubezpieczyciela także obywatele Zjednoczonego Królestwa przeprowadzający się do jednego z państw UE.

Po otrzymaniu dokumentu rejestruje się go we właściwym dla miejsca zamieszkania w Polsce oddziale wojewódzkim NFZ, a ten wydaje poświadczenie uprawniające do pełnej opieki zdrowotnej. Po 31 grudnia 2020 r. poświadczenia wydane przed tą datą zachowują ważność do wskazanego na nich terminu lub do wydania nowego dokumentu.

Leczenie planowe nadal na podstawie dokumentu S2

Po brexicie wciąż można korzystać z planowych świadczeń opieki zdrowotnej w Wielkiej Brytanii i Polsce na podstawie dokumentu S2.

Ważną zmianą jest to, że nie można już odpłatnie skorzystać ze świadczeń zdrowotnych będąc w WB lub Polsce i po powrocie ubiegać się o zwrot kosztów w NFZ lub brytyjskim odpowiedniku – NHS. Pomoc zdrowotna może być obecnie udzielana tylko na podstawie karty EKUZ/EHIC lub dokumentu S2.

Tak nabędziesz uprawnienia do świadczeń zdrowotnych w Polsce

W przypadku obywateli Wielkiej Brytanii mieszkających w Polsce, którzy po brexicie utracili prawo do korzystania ze świadczeń zdrowotnych na koszt ojczyzny, możliwe jest nabycie prawa do opieki w Polsce. Jest do tego pięć dróg. Pierwsza to podjęcie pracy i ubezpieczenie społeczne w Polsce w wyniku zatrudnienia lub samozatrudnienia. Prawo do opieki zdrowotnej przyznaje także status osoby bezrobotnej.

Do ubezpieczenia jako członka rodziny może także zgłosić krewny. Prawo do świadczeń zyskują też osoby pobierające brytyjską emeryturę lub rentę, ale przekazywaną do Polski za pośrednictwem działającego w kraju banku.

Ostatnia możliwość, to dobrowolne ubezpieczenie w NFZ. Żeby do niego przystąpić – wystarczy złożyć wniosek w jednym z oddziałów wojewódzkich.